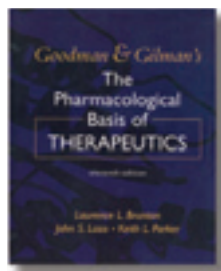

Farmakologiens «bibel» i ny utgave

Laurence L. Brunton, John S. Lazo, Keith L. Parker, red.

Goodman and Gilman's The pharmacological basis of therapeutics

11. utg. 2 021 s, tab, ill. New York, NY: McGraw-Hill, 2005. Pris USD 135 ISBN 0-07-142280-3

Dette er 11. utgave av Goodman & Gilman's legendariske lærebok i farmakologi, som første gang ble utgitt i 1941. Den er nå blitt til en murstein med totalvekt på 3,8 kg. Fordi redaktørene

har vært nøye med ikke å inkludere nytt stoff uten å ta ut en tilsvarende mengde av det som har vært mest perifert tidligere, er omfanget likevel ikke økt siden forrige utgave.

Den er fullstendig oppdatert, og det har tilkommet to viktige generelle kapitler, et om membrantransportører og legemiddelrespons og et om farmakogenetikk. Førstnevnte kapittel samler på en utmerket måte sentral informasjon som ikke har vært lett tilgjengelig i bokform tidligere. I både de generelle og de spesielle kapitlene er referanser helt frem til 2005 tatt med. Et par stikkprøver på områder som har vært viet mye oppmerksomhet de siste par årene, viser at både bruk av SSRI-preparater hos barn og ungdommer og kardiovaskulære sikkerhetsaspekter ved bruk av COX-2-hemmere er presentert på en oppdatert måte.

Av de nesten 100 forfatterne er det kun en håndfull ikke-amerikanere. Omtalen av spesifikke legemidler bærer også preg av amerikansk terapitradisjon. Dette er likevel ingen stor innvending, da de temaene som tas opp for det aller meste er universelle. Hovedvekten er fremfor alt lagt på den basale farmakologien, blant annet med grundige omtaler av virkningsmekanismer. Det er også en relativt bred omtale av legemidlenes kliniske farmakologi, men rent farmakoterapeutiske områder som doseringsanvisninger, praktiske behandlingsråd etc. er i regelen kun kortfattet beskrevet. Det er interessant at historikken bak utviklingen av en rekke legemidler er omtalt. I slutten av hvert kapittel er den en fyldig liste over referanser og fordypningslitteratur.

Det kan være forvirrende at noen virkestoffer har helt andre navn i USA enn i Europa (for eksempel acetaminophen og ikke paracetamol, meperidine og ikke pethidine, epinephrine og ikke adrenaline). Dette må man være klar over når man leser.

Heldigvis er de europeiske betegnelsene også tatt med i stikkordregistret slik at man ledes på rett vei når man har registeret som utgangspunkt.

En av mine personlige «gullgruver» i tidligere utgaver er et appendiks med en omfattende detaljert tabell over farmakokinetiske nøkkeldata for ulike legemidler. Denne tabellen er videreført og er utvidet til en oversikt over rundt regnet 400 legemidler som presenteres over 95 sider. Denne typen informasjon er ellers vanskelig, for ikke å si umulig, å finne samlet på ett sted.

Innbindingen er solid, noe som er en ubetinget fordel med en bok på denne størrelsen. Den visuelle utforming er enkel – det er mye tekst og få tabeller og figurer. I motsetning til de aller fleste andre engelskspråklige farmakologibøker er den trykt i kun to farger, svart og blått. Den appellerer derfor trolig mindre til studenter enn det mer fargerike bøker gjør (og den er dessuten så omfangsrik at den ikke er velegnet for studenter). Sannsynligvis er denne utformingen et bevisst valg fra forlagets side for å beholde bokens særpreg – det er en bok som ikke flørter med tilfeldige beilere, men den er en stø og trofast følgesvenn for den som er genuint interessert i faget.

Alle som arbeider innefor farmakologifeltet bør ha tilgang til denne boken. Den vil også være et nyttig tilskudd i referansebiblioteket til sykehusavdelinger der farmakoterapi står sentralt. Det er ikke en lærebok som skal leses fra perm til perm, men som oppslagsbok for den som har behov for å gå i dybden er den uovertruffen.

Olav Spigset

Avdeling for klinisk farmakologi
St. Olavs Hospital

Greit innføring i komplekst fagområde

Ralf Agger, Vagn Andersen, Graham Leslie, Bent Aasted

Immunologi

282 s, tab, ill. Frederiksberg C: Bifolia, 2005. Pris DKK 498 ISBN 87-91319-129

I takt med molekylærbiologiens landvinninger har faget immunologi utviklet seg svært raskt de senere år. Innsikten i samspillet mellom celler, signalsubstanser og immunsystemets ulike effektormekanismen øker stadig og likevel mangler stadig svarene på flere fundamentale spørsmål. Komplexiteten kan synes overveldende, og

de fleste regner det som krevende å sette seg inn i faget. For presoner som skal arbeide på et relativt høyt faglig nivå innenfor de aller fleste biologiske og medisinske fagområder, er det likevel nødvendig å ha en god basiskunnskap i immunologi. Innenfor medisin gjelder dette for rasjonell diagnostikk og behandling innenfor omtrent alle fagfelter og ikke minst for det store spekter av autoimmune sykdommer og lidelser som rammer bortimot 5 % av befolkningen.

Valg av lærebok kan kreve flere overveielser. For mange kan valget stå mellom en noe større engelskspråklig bok og en ofte noe enklere bok på norsk eller på et språk innenfor det nordiske språkfelleskapet. Når det gjelder faguttrykk og nomenklatur, synes språkvalget ikke å være avgjørende. Den engelskspråklige dominans er uansett så sterk at skillet blir lite. For mange uttrykk finnes det ikke skandinaviske oversettelser som er kommet i praktisk bruk. For personer med språklig ordenssans kan det virker uryddig, men i praksis er det jo slik at det aller meste av faglitteratur av tyngde må leses og skrives på engelsk. For den som skal undervise i faget, er ofte en større engelskspråklig bok å foretrekke, både fordi den revideres hyppig og fordi illustrasjonene kan fås som CD-ROM og brukes i undervisningen. Det er nødvendig med mange og gode illustrasjoner til å vise prinsipper i et fag som immunologi.

Denne danske læreboken er kommet i 4. t gave, med seks år siden forrige. Den er primært ment som en basal lærebok for medisin- og veterinærstudenter og finnes i dansk og svensk utgave. Den er velskrevet og relativt lettlest. Illustrasjonene er også gode, men enkelte kunne hatt noe mer tekst for å gi god forståelse. Boken kan være vel egnet for målgruppen av medisin- og veterinærstudenter, som lærebok på høyskolenivå, og som en «pensumbok» for mastergradstudenter. Hittil er den utgitt i fire utgaver på 26 år. Det er for sjelden for en lærebok i immunologi og vil fort begrense anvendeligheten dersom oppdateringer ikke kan komme oftere. Selv om den på en god måte dekker de sentrale felter innefor immunologien, så vil den være i minste laget for den som allerede har et grunnlag, men trenger å oppdatere seg innenfor fagfeltet og for den som trenger en fyllestgjørende oppslagsbok.

Torolf Moen

Avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin
St. Olavs Hospital